

Sp.

325. Tillaga til þingsályktunar

um undirbúning löggjafar um opinbera starfsmenn.

Flm.: Gunnar Thoroddsen, Sigurður Bjarnason.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að láta undirbúa löggjöf um opinbera starfsmenn, réttindi þeirra og skyldur, og leggja frv. um þetta efni fyrir Alþingi, er það kemur næst saman.

Greinargerð.

Íslensk löggjöf um opinbera starfsmenn, réttindi þeirra og skyldur, er harla ófullkomin. Helztu ákvæði eru I. kafli launalaganna frá 1919, 7 greinar, er fjalla aðallega um tilhögun á launagreiðslum, lög um lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins frá 1943, konungsbréf og úrskurðir frá 1844, 1857 og 1863 um íslenzkukunnáttu embættismanna, lögin frá 1915 um verkfall opinberra starfsmanna og XIV. kafli hegningarlöggjafanna, um brot í opinberu starfi. Sum þessara fyrirmæla eru algerlega úrelt, og um fjölda mikilvægra atriða vantar lagaákvæði með öllu. Ákvæði vantar um það, hvort og þá með hverjum hætti skuli auglýsa opinberar stöður til umsóknar, hvort keppniþróf skuli í vissum tilfellum fara fram milli umsækjenda; reglur vantar, sem veitingarvaldið ætti að hafa til hliðsjónar við veitingu starfa; um mat á hæfileikum umsækjenda og þekkingu, um starfsaldur, frammi- stöðu í fyrri störfum o. fl. Ákvæði vantar um eðli þess réttarsambands, sem skapast milli hins opinbera og starfsmannsins, um það, hvort ríkið geti sagt upp starfsmanni, sem hefur ekki brotið af sér, og á hinn bóginn, hvort starfsmenn geti sagt af sér og þá með eða án fyrirvara; um frávikning frá störfum, hvort dómstólar geti sett aftur inn í embætti þann, sem vikið hefur verið frá án saka, og hversu meta skuli bætur fyrir óréttmæta frávikningu. Ákvæði vantar um launarétt o. fl., ef starfsmaður er sjúkur, um aðstöðu hans, ef hann slasast við starf sitt. Fyrirmæli vantar um daglegan starfstíma, um aukavinnu, um heimild til að taka að sér aukastörf. Svo mætti lengi telja.

Úr ýmsum þessara atriða hefur reynt verið að leysa samkvæmt eðli máls og meginreglum laga. Dómstólar hafa skorið úr sumum, en um mörg þeirra ríkir óvissa. Á síðari árum hafa tvívegis verið gerðar tilraunir til að bæta úr þessum skorti skýrra laga. Árið 1933 bar ríkisstjórnin fram „Frv. til l. um réttindi og skyldur embættismanna“. Var frv. samið af dómsmálaráðherra, og fylgdi því allýtarleg greinargerð. Frv. fór til nefndar, en komst ekki lengra áleiðis. 1935 var borið fram frv. til launalaga, er millipinganefnd í launamálum hafði undirbúið. I.—XII. kafli þess frv. fjölluðu um réttarstöðu opinberra starfsmanna. En ekki komst það frv. heldur lengra en til nefndar.

Ekki verður lengur unað við slíka óvissu og öryggisleysi um réttarstöðu opinberra starfsmanna. Báðum aðilum, ríki og starfsmönnum þess, er það full nauðsyn, að sett verði löggjöf um þessi efni. Fyrir þá sök er þessi þáttill. fram borin.

Frv. til nýrra launalaga hefur nú verið lagt fyrir hv. Ed. Af ýmsum ástæðum er hentugra að skilja þessi tvö mál að heldur en steypa þeim í eitt frv., eins og gert var 1935.

Sjálfsgagt er, að við undirbúning þeirrar löggjafar, sem till. þessi fjallar um, sé haft samráð við Bandalag starfsmanna ríkis og bæja, svo að það geti komið á framfæri óskum og sjónarmiðum hinnar fjölmennu stéttar opinberra starfsmanna.